

Izhajajo vsak četrtak zvečer. - Uredništvo in upravništvo: Via Torre bianca 21, IV. - Dopisi naj se pošiljajo na uredništvo. Rokopisi se ne vračajo. -

NOVICE

Naročnina za celo leto: 10 Lir, za pol leta: 5 Lir; posamezna številka 20 stotink; za inozemstvo se vračuna poštnina. - Oglasi, naročnina 1 t. d. naj se pošiljajo na naslov: „Novice“, Trieste, Via Torre bianca 21, IV. n.

Tri zgodbice

Prva zgodba: Na koprski sodnji. Sest oboroženih orožnikov je pripeljalo v Koper, pred sodnike, dvanajst kmetov. Predstavili so jih sodnikom, da jih sodijo. Ta je iz Pomjana, tega smo aretirali v Marezigah, tega smo zasačili v Rojcih, tega v Gražonu... evo tu jih je vseh dvanajst zločincev: sodite jih!

Vprašate, kaj je zakrivilo teh dvanajst zločincev?

Grozne stvari, strašne stvari, in Bog ve, kaj bi še bilo prišlo iz tega, ko bi ne bili čuječi orožniki še pravočasno razkrili vse stvari in tako odvrnili od vse dežele težke nesreče. Kajti premislite: pri vsakem izmed te dvanajstoročja kmetov, ki so našli ubojno orožje. Dvanajst mož, dvanajst zakriviljenih in nabrušenih kosirjev. Boga mi, to ni šala!

Strogi sodniki so spričo tako strašne stvari pogledali še bolj strogo. Začelo se je izpraševanje. Gospod sodnik! — je dejal prvi kmet — Po nedolžnem sem tukaj. Bil sem pri delu na polju in sem se proti večeru vračal truden domov, ko srečam orožnike. Ustavili so me, me preiskali, našli pri meni orodje, ki sem ga vzel seboj na delo, kakor vedno, odkar hodim delat na polje. Gospod sodnik, saj poznate naše kraje in veste, da brez kosirja kmet ne more v polje. Naši očeje, naši dedje, naši pradedje so ga nosili seboj in tudi mi ga moramo, če hočemo živeti. Nismo mi krivi, če je Bog ustvaril drevice tako, da se ne da obrezovati s prsti... — Šest dni zapora! — je bil odgovor.

Gospod sodnik, delo me čaka... — Šest dni zapora!

Gospod sodnik, žena, otroci... — Šest dni, pravim!

Mož je povesel glavo in je šel. — Prišel je na vrsto drugi. Niso so preiskali pred hišo in mu našli kosir za pasom.

Gospod sodnik, kmet sem, to je moje orodje... — Šest dni!

Mož je povesel glavo. —

Zastoj je skušal odvetnik prepričati sodnike, da imajo opraviti s kmeti, da gre za orodje in ne za orožje, zastoj jih je opozarjal na ugled oblasti, zakona, vlade in države sploh, ki je v tem hipu v njihovih rokah. Slo je enakomerno naprej: šest dni, šest dni...

Prišel je na vrsto zadnji kmet. Ta ni čakal, da ga vprašajo. S trdnimi, vojaškimi koraki je stopil pred sodnike, po vojaško je pozdravil in dejal:

«Habt acht! Šest dni zapora!» — in je šel. Da se ne zjoče, je mož obrnil vso stvar na smeh. Smejali so se tudi sodniki. Kdo bi se ne smejal? —

Toda nam ne gre na smeh, kajti slučaj v Kopru v dvanajstimi uklejenimi kmeti ni prvi. Značilno je, da je šlo vedno za slovanske kmete, čeravno vse kmetstvo naše dežele rabi to... ubojno orožje pri delu na polju! Na ta način se lahko žene pred sodišče polovica naše dežele, kajti ubojnega orožja je na deželi dovolj: kosirjev, vil, srpov, kos ne manjka...

Nujno svarimo: izpremenite zakon, ali ljudi, ki ga tako tolmačijo in izvajajo, kajti naša dežela ni dežela razbojnikov in tudi ne želi postati!

Druga zgodba: Tudi na koprski sodnji. Na zatožni klopi je sedel mož iz Kavaličev, obtožen, da je hujskal šolske otroke, naj kričijo proti Italiji. Zgodilo se je tako. Italijanski učitelj na šoli pri Sv. Antonu se je zamudil do pozno zvečer v sosodni vasi Kavaliči. Nazaj gredè se je dal spremljati po svojih učencih, ki so po njegovih navodilih prepevali ita-

lijanske pesmi. Nekod njih poslovil, je vsa družba nekaj kričijo slovenski otroke so izražali svoje veselje nad tem, da so ga morali v temi in mrazu spremljati. Učitelj je izjavil sodnikom, da so kričali proti Italiji in da so drugi dan pri zaslisevanju v šoli izjavili, da jih je k temu hujskal mož na zatožni klopi.

Za pričo sta bili poklicani dve deklici, ki sta na vprašanje, kaj jima je učitelj v šoli rekel, izjavili, ...da ju je tepel in zmerjal.

Obtoženec je bil radi pomanjkanja kaznjivega dejanja oprostjen. Učitelj je šel drugi dan zopet v šolo.

Tretja zgodba: Zopet na koprski sodnji. Na zatožni klopi je sedel zopet slovenski kmet, ki je kupil v mestu razstrelni prah, da bi doma z minami razstrelil čoke. Da se izogne neprijetnostim, je to naznanil orožnikom, ki so ga, namesto da bi mu potrdili prijavo, ...aretirali. Tudi ta je dobil šest dni...

Takih zgodb je na tisoče v naši deželi.

Novice iz vsega sveta

Brata je ubil

Strašen zločin v Ricmanjih pri Trstu.

V Ricmanjih pri Trstu se je zgodil v pondeljek zvečer strašen zločin. Starejši brat je planil nad mlajšega, ga z udarci sekire podrl na tla in ubil.

Dva brata, ki se sovražita.

Ivan in Josip Zulian, se že več časa nista gledala s prijaznimi očmi. Starejši, 38-letni Ivan, ki je prebil vso vojno na frontah, se je po vojni vrnil podivjan in živčno razdejan domov, kjer ga je čakala žena z dvema otrokoma in starim očetom, kateri je še vedno gospodar vsega premoženja.

Oče Zulian ima prav za prav tri sине: Ivana, Josipa in Antona, kateri poslednji pa je že pred časom dobil svoj del in živi sedaj sam za se v Zavljah. Kmalu po Ivanovi vrnitvi iz vojne je šel 24-letni Jože k vojakom. Služil je nečje v Italiji in se je vrnil domov ves izpremenjen. Za delo na polju ni kazal več nikakega veselja in se je vsled tega večkrat spril z očetom in z bratom, kateri je delal na premoženju kakor črna živina. Sovraštvo med bratoma je rastlo od dne do dne in se je izpremenilo naravnost v mržnjo, ko je vstopil Jože kot delavec v ladjedelnico pri Sv. Roku. Odkar je delal tam se seveda ni dotaknil domačega dela. Vkljub temu pa je prihajal vsak dan domov in ob sobotah je prinašal očetu tudi kakšno liro. Denar je dajal očetu kot družinskemu glavarju, katerega je tudi vedno bolj prigovarjal, da bi mu čim prej odstopil njegovo polovico. Star Zulian pa o kaki delitvi premoženja, dokler on živi, sploh ni hotel slišati in v tem mu je pritrjal tudi starejši sin Ivan, kateri bi ne videl rad, da bi oče izročil Jožetu premoženje, katero je on sam obdeloval in se na njem potil.

Tedenski zaslužek v ognju.

V soboto je zopet prišlo do krega v družini. Jože se je vrnil z dela v mestu in je kakor po navadi izročil zaslužek očetu. Toda tokrat je prinesel domov bore malo: za ves teden pičlih 25 lir. Ko je to videl starejši brat, se je porogljivo zasmeljal in tudi ostali so storili enako. Jože je nato, jezen in užaljen obenem, zgrabil onih 25 lir (bilo je pet bankovcev po 5 lir vsak) in zagnal vse skupaj — v ogenj ter nato odšel z doma.

V nedeljo je popival, v pondeljek je šel zopet na delo in že pozno zvečer se je vračal počasi domov, ne sluteč niti od daleč, kaj ga čaka na pražo rojstne hiše, v kateri je bilo ozračje že od sobote sem prepolno grozljive napetosti. Ivan, ki itak ni moral brata že zaradi premoženja, je bil morda še od koča tekom nedelje nahujskan in je še v pondeljek ves dan kar renčal od jeze. Ko je slišal pozno zvečer — otroci so bili šli spat — počasne korake vračajočega se Jožeta, mu je zopet vzkipelo.

S sekiro nad brata.

Kako se je potem zgodilo, se še ne ve natančno. Ve se le, da je bil Jože komaj vstopil v hišo, ko je planil Ivan pokonci in stopil grozljivo predenj. Padlo je par besed in kot bi trenil se je zablistalo po zraku in se je zaslislal grozen krik: Jože se je zgrudil z okrvavljeno glavo pred bratove noge...

Ivan, kateremu se je v tem strašnem hipu gotovo um popolnoma omračil, tako da sploh ni vedel kaj dela, pa je mahnil po nesrečnem bratu v drugič, v tretjč...

Kainova senca.

Strašna vest se je v hipu raznesla od hiše do hiše. Po celi vasi, od vrat do vrat, od ust do ust je šel grozni glas, ki je pretresel vsakega do mozga: Brata je ubil..., brata je ubil... Leglo je na vas v svetli zvezdnati noči nekaj težkega kakor mora, nekaj strašnega, pred čemer ti zastaja kri v žilah, nekaj ponižujočega, ki ti vpoigiba glavo na prsa: Kain je šel v strašni lepi noči skozi tiho trepetajočo vas...

Oče se gre javit namesto sina.

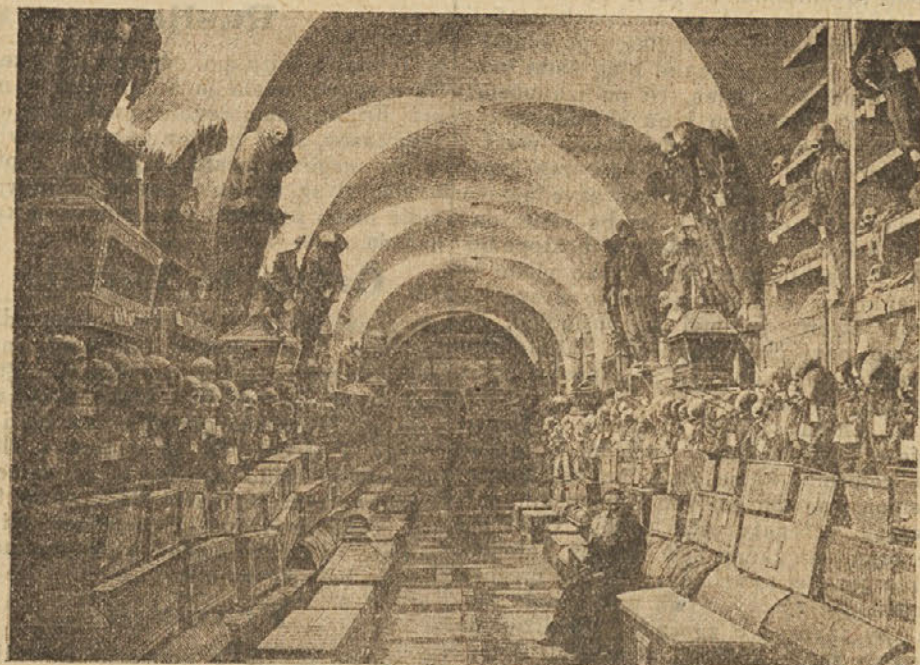
Tam na pražo, še krvavem od krvi, prelita od bratove roke, je ležala žrtev, pokrita z belo rjuho, tam za ognjiščem je ihtela žena, sta jokala nedolžna otroka, ki jima je oče postal morilec, tam doli za vasjo pa je hitel, z rokami v belih laseh, ves trepetajoč od groze, oče Zulian. Hitel je — ne vedoč v obupu, kako bi odvrnil strašno nesrečo od svoje hiše — naznanit orožnikom, da je on sam, oče, ubil svojega sina... Nesrečni starček je hotel v onem strašnem hipu na ta način rešiti hiši gospodarja in vnukom očeta. — Tako se je zgodilo, da so orožniki peljali poleg sina Ivana v zapor še njega, starčka.

Truplo nesrečne žrtve bratskega sovraštva so zastražili najprej orožniki, dodeljeni železnici, pozneje, ko so se vrnil s ponočnega obhoda, pa oni iz Doline. Drugi dan je bilo truplo prepekljano v Trst, v mrtvašnico pri Sv. Ani.

Kdaj bo ruski car od smrti ostal?

Čeravno je preteklo že več let od umora bivšega ruskega carja in njegove družine, so se ponovno javljale v časopisju vesti, da ta ali oni član te družine še živi. To ni nič čudnega in se tudi ne dogaja prvič v zgodovini človeštva. Umori, izvršeni v vladarskih krogih, so vedno obdani z gotovo tajinstvenostjo, ki dopušča vsakatero domnevo, katere vzdržujejo v praznem upanju lahkoverneže in omogočajo prebrisancem, da izkoristijo na najrazličnejše načine lahkovernost ljudstva.

Tako je tudi skoraj gotovo z umorom bivše ruske družine. Mnogi ruski begunci, med temi predvsem oni plemenitaškega rodu, še vedno sanjajo o neresničnosti za nje nepojmljivega in nepričakovanega dejstva ter nestrpno pričakujejo ravno tako nenadnega carjevega vstajenja. Drugi pa pričakujejo časa, ko se bo nenadoma po-

V Palermu v južni Italiji se nahaja starodavni samostan, ki ima v podzemlju grobnico, v kateri se nahajajo trupla umrlih menihov. Trupla pa niso pokopana, temveč stoje ob stenah grobnice, izpremenjena v mumije kot strašen opomin živim: Memento mori...

javil kak prebrisan slepar in se izdal za bivšega carja.

Takih «od smrti vstalih» kraljev in vladarjev najdemo v zgodovini več. Pojavili so se v Angliji za časa «deviške kraljice Elizabete», rodila jih je francoska revolucija, o «živečem», čeravno mrtvem carjeviču Rudolfu lahko slišiš pripovedovati v vsaki naši vasi, v ruski zgodovini sami najdemo prebrisanca, ki se je izdal za umorjenega Petra III. in postal na ta način — vladar Črne gore.

Pripovedovati hočemo danes o tem slučaju. Enkrat pozneje bomo povedali, kako je bilo z «moštvo» Elizabete, «deviške kraljice» in kako s sinom kralja Ludovika XVI., ki je umrl — kakor znano — pod gilotino.

PETER JE OD SMRTI VSTAL.

Leta 1767. se je pojavil v Črni gori mož, ki se je izdal za ruskega carja Petra III., kateri je bil pred petimi leti na skrivnost in še nepojasnjen način izginil. Kdor je poznal Petra III. in je videl tega čudnega moža, ki se je tako nenadoma pojavil v Črni gori, se ni mogel ubraniti misli, da je ta čudni mož res Peter III. sam. Več njih, ki so ga videli, so izjavili, da spoznavajo v njem ruskega monarha. Črnoгорcem je bilo v onih časih treba močne roke na čelu vlade. Njih dedni vladar, vladika Sava, ki je preživel večji del svojega življenja v samostanu, ni bil ravno sposoben za vladanje nemirnega naroda kajti Turki so se pripravljali na novo vojno. Voditelji vlade so se vsled tega obrnili na novodošlega «Peterja» ter ga prosili, naj deli z vladiko Savo odgovornost vlade. «Peter» je z veseljem sprejel njih ponudbo in dočim je Sava opravil duhovniške posle, ki so bili del njegovega urada, je prevzel domnevni car vodstvo vseh posvetnih zadev pod imenom Štefana Malega.

STEFAN MALL.

Štefan se je izkazal za zelo zmognega vladarja in pod njegovim vodstvom se je pričela dežela lepo razvijati. Kmalu pa je njeno izboljšanje vzbudilo pozornost dveh sosedov, Beneške in Turčije, katerih vladarji so videli v Štefanu indirektnega agenta Rusije, in obe državi sta vesled tega istočasno napovedali Črni gori vojno. Črnoгорci so se sicer borili s svojim običajnim pogumom, a napadeni od treh strani od premočnega sovražnika, niso mogli drugega kot se obupno braniti. Stvari so postajale že skrajno slabe za Črnoгорce, ko je nepričakovano posegla v igro ruska carica Katarina, ki je sprva le pazno zasledovala dogodke. Poslala je Črnoгорcem veliko zalogo orožja in drugega vojnega materijala, da so mogli nadaljevati svoj obupni boj. S pošiljativjo pa je prišlo tudi pismo, v katerem je bil Štefan obdolžen, da je slepar. Ruskemu poslaniku je bilo naročeno, naj temu primerno proti njemu nastopi.

V ZAPOR, IZ ZAPORA IN V SMRT.

Štefan je priznal obdolžitve in takoj so ga vrgli v ječo. Princ Dolgoruki, ruski poslanik, pa je takoj zapazil, da tako ne bo šlo, kajti brez navzočnosti njih voditelja bi Črnoгорci nikakor ne mogli uspešno nadaljevati svojega boja proti Turkom. Vsled tega je storil korak, ki je bil pretkan ter neobičajen. Izpustil je jetnika ter izjavil, da ga bo priznal kot regenta. Štefan je to ponudbo z veseljem sprejel. Prevzel je zopet vodstvo dežele ter vladal Črni gori s privolenjem Rusije do leta 1774, ko je bodalce zavrtnega morilca končalo njegovo lepo karijero.

Si naročen na „NOVICE“?

TEDENSKI PREGLED

Italija

Fašistom se doslej ni posrečilo skrhati opozicijskega bloka. Vključno s silnemu razburjenju, ki ga je povzročil — kakor smo poročali — med maksimalisti in republikanci proglašeno popularne stranke, je opozicijski blok ostal vendar doslej še strnjen. Ni pa izključeno, da bi v odločilnem hipu skušale druge stranke opozicijskega bloka vreči i republikance i maksimaliste razkrov. Le-ti se tega prav dobro zavedajo in bodo na zborovanju, ki se bo vršilo danes, določili svoje nadaljnje postopanje. Boj, ki se bje med fašistovski vlado in stranko na eni in bojevniško zvezo na drugi strani, je imel za posledico, da vedno novi člani zapuščajo fašistovski stranko. Te dni so jo zapustili štirje ugledni poslanci.

V senatu se vrši razprava o Gentilejevi šolski reformi. Značilno je, da se ta reforma, ki je dala povod burnim demonstracijam po več italijanskih univerzah, v senatu ostro obsoja. Gentileja je branil na zadnji seji senator Tolomei, ki je posebej poveljeval uspehu njegove šolske reforme v novih pokrajinah. Dejal je, govorec o zgorjem Poadižju, da bodo v šestih letih vsi nemški otroci poitalijanceni. Senatorji so mu burno proslavili. Bržkone niso bili na Tirolskem... Čas novega zasedanja zbornice še ni bil določen. Vlada smatra bržkone, da položaj ni še dovolj pojasnen.

Jugoslavija

V Jugoslaviji bodo v nedeljo volitve. Volilni boj je na vse hud in vroč. Tu pa tam je na shodih prišlo tudi do dejanskih spopadov. Tako je prišlo do hudih spopadov tudi v Vojvodini, kjer je bil ranjen namški poslanec dr. Kraft, kar izkoriščajo opozicijske stranke v volilnem boju proti nacionalnemu bloku. Tudi Sloveniji ni prihranjen vo-

lini boj. Za ljubljanske mandate se peha več strank, ki vse napovedujejo za nedeljo gotovo zmago. Treba bo počakati do nedelje, da se bo kaj vedelo.

Rusija

ni še našla miru po odstopu Trockega. Na njegovo mesto je bil imenovan najprej Frunze, znan revolucionar še iz carskih časov, toda tudi on je bil odstavljen in na njegovo mesto je prišel... Apfelbaum, ki se drugače imenuje Zinovjev. Židje imajo prednost pred sinovi ruskega naroda...

Grčija in Turčija

sta zopet skoraj v vojnem stanju, odkar je dala ukaz turška vlada, da mora pravoslavni patrijarh zapustiti Carigrad, ker da spada med tiste Grke, ki se morajo po lausanski pogodbi izmenjati za Turke v Grčiji. Ta ukaz turške vlade je vzbudil silno ogorčenje ne samo v Grčiji temveč po vsem Balkanu in tudi pri zapadnoevropskih veselilah, ki so poslale Turčiji ostro protestno noto. Grčija baje že mobilizira.

Francija

je zopet prekinila odnose z Vatikanom. V francoski zbornici je bilo sklenjeno, da se odpravi francosko poslanstvo pri Vatikanu. Ker pa je vlada predvidovala, da bi na Alžaškem in v Loreni popolno prekinjene odnose med Francijo in Vatikanom vzbudilo veliko nezadovoljstvo, je bilo sklenjeno, da se ustanovi pri Vatikanu posebno poslanstvo za Alžaško in Lorensko.

Tekom razprave o tem vprašanju v zbornici se je vršila med časopisjem huda polemika glede papeževga postopanja v vojni. Očitati so Vatikanu tudi, da med vojno ni bil nevtralen, kakor bi moral biti.

let, tako oznanja tudi danes sistem nacionalizma, sistem nacijske sociologije, ki naj pomaga do veljave vsemu, kar je v plemenskem, kulturnem, socialnem in moralnem pogledu koristno za naš narod, ki naj pobija vse, kar more biti za našo narodno vkupnost kakor za posameznika kakorkoli škodljivo. Kakor pred petdesetimi leti, tako pravi politično društvo «Edinost» v Trstu tudi danes, da tak zdravi nacionalizem ni hudičev, temveč božje delo! Bog je ustvaril narode in ustvaril jih je zato, da živijo!

Reklamo zastoni

dela «Novicam» slovensko glasilo «Komunistične stranke Italije». Posebno mu ugajajo «novice iz vsega sveta», katere, kakor se zdi, gospodje okoli omenjenega glasila prav pridno berejo. Zadnjih so jih nekoliko kar posneli za svoje čitatelje, zavetjač se bržkone, da jih bodo le-ti z večjim zanimanjem čitali nego druge visoko učene razprave slov. glasila «Kom. stranke Italije». Mi, seveda, nimamo nič proti temu, nasprotno: hvala za reklamo!

Banca Adriatica in njeni upniki

V torek se je vršilo na tukajšnjem trgovskem sodišču zborovanje upnikov faliranega zavoda Banca Adriatica. Za konkurznega upravnika je bil potrjen dosednji upravnik odv. Benedetti, v odbor upnikov so bili izvoljeni: dr. Abram, ravnatelj Alfieievich (od zavoda Banca Commerciale Triestina), dr. Pincherle, dr. Smerčinich in dr. Vratović. Za njihove namestnike pa med drugimi dr. Costantini, dr. Ivancich (od Živnostenske banke), dr. Rismondo, dr. Volli in g. Mizzoni.

V rokah teh stoji sedaj usoda upnikov.

Od aretirancev ob priliki poloma banke so bili te dni izpuščeni iz zaporu dr. Kamenarović, dr. Cacopardo in g. Feiner.

Kaj pa je to?

Izvedeli smo, da je goriški magistrat pismenim potom objavil goriškim kamnosekom, da je dovoljeno delati nagrobne spomenike le z italijanskimi ali latinskimi napisi. Izjemo tvorijo le hebrejski ali grški napis. S prihodnjim letom bodo morali izginiti tudi že obstoječi napis, ki ne odgovarjajo tem zahtevam. Torej tudi z mrtvimi svojci se bomo morali pogovarjati v tujem jeziku!

Izbris zaostalih zemljiških davkov

Po izjavah kom. Cezarja Falchija, višjega davčnega nadzornika za nove pokrajine je v teku objava kr. ukaza-zakona, s katerim bo vlada dovolila, da se brišejo v novih pokrajinah vsi zastali davki, ki bi se morali plačati z obrok, ki zapade februarja 1925. in z naslednjimi obroki.

Od zastalih zemljiških davkov, dolgovanih od 31. decembra 1923. in katerih iztirjevanje je bilo poverjeno davčnim iztirjevalcem, se bodo morali plačati samo obroki, ki zapadejo tekom leta 1924. Od 1. januarja 1925 dalje se torej zastali avstrijski zemljiški davki **ne bodo plačevali**.

vali, pač pa se bodo morali plačati vsi obroki, ki zapadejo v l. 1924. Pravijo, da bo na ta način izbranih kakih 12 milijonov davkov. V tržaški pokrajini s kakimi 10.000 dolžniki zastalega zemljiškega davka bi bilo torej izbranih kakih 430.000 lir davka; v goriški pokrajini s 30.000 davkoplačevalcev kakih 2.650.000 lir, v istrski pokrajini s 72.000 davkoplačevalcev kakih 6.500.000; v Tridentinski Benečiji (bivšem južnem Tirolskem) s 34.000 davkoplačevalcev kakih 2.450.000; v Zadru s 1.500 davkoplačevalcev za kakih 78.000 lir.

Ruski konzulat v Trstu

Te dni je začel posloovati v Trstu ruski konzulat. Začasno se nahaja v hotelu Milano v ulici S. Spiridione 2. Stranke se sprejemajo od 10—13 vsak dan razen nedelj in praznikov. Za ruskega konzula je imenovan dr. A. Goldberg.

Šentjakobška čitalnica

uprizeri: v nedeljo dne 8. februarja t. i. ob 3½ uri reprizo igre «Junaček krojaček», ki je pri premieri vsem pogledom zadovoljila občinstvo. Udeleženci so imeli priložnost, da se zopet enkrat iz srca nasmejejo.

Slavnoteen pogreb

je imela te dni pokojna Peternel, znana v Trstu najbolj po svoji stalni pijanosti. Pogreba so se udeležile v posebno velikem številu branjevke, ki so med seboj nabirale celó prostovoljne prispevke za čim lepši pogreb...

Porodila četvorčke

Žena nekega Italijana, ki se sedaj nahaja v mestu Laitropé na Francoskem, je porodila te dni — četvorčke, enega fantiča in tri deklce, ki so vsi skupaj težki 10 kilogramov. Mati in otroci so zdravi.

„Črni pasažirji“

Ena največjih nadlog sedanje Rusije. Eden najznačilnejših družabnih pojavov zadnjih let v Rusiji so potepuški otroci. Posebno so se razširili od leta 1921., ko je v Rusiji nastala lakota. Potepuški otroci so raztreseni po notranjosti dežele in koncentrirani v velikih mestih. Posebno so se razširili od leta 1921., ko je v Rusiji nastala lakota. Potepuški otroci so raztreseni po notranjosti dežele in koncentrirani v velikih mestih in posebno v pristaniščih. Ti otroci ne vedo, kje imajo stariše, kje so se rodili in kako so prišli v kraj svojega bivanja. Romajo po celi Rusiji, stisnejo se na tovorne vozove in se vozijo kot «črni pasažirji» iz kraja v kraj. Večji del so moški od 7 do 14 let, zanemarjeni in umazani, da si je težko predstavljati hujše. Žive se od beračenja, posebno pa od krađe in ropanja ter prenočujejo večidel v kakšnih zapuščenih hišah ali na prostem. V velikih mestih so postali že prav nevarni, ker se znajo na zvit način polastiti tuje lastnine, posebno v gneči na velikih križiščih. Sovjetska vlada in dobrodelne ustanove žrtvujejo veliko za boj proti tej novi ruski nadlogi, vendar so uspehi še nezadostni. Oblasti zasledujejo otroke in jih oddajajo ali v deški dom ali v popeljvalnico. Pri vsaki aretaciji se taki otroci navadno branijo z vsemi štirimi, češ: «Mi nečemo stradati! Hrano bomo že nakradli sami». Brez dvoma doračca v tem naraščaju kader novih zločinov, če se oblastim ne posreči, da z odločnimi ukrepi rešijo, kar se še da rešiti.

DNEVNE NOVICE

Petdesetletnica Političnega društva „Edinost“

Dne 2. februarja 1925. je končalo 50 let, odkar je bilo ustanovljeno politično društvo «Edinost» v Trstu za Primorsko. Ustanovljeno je bilo 2. februarja 1875. pri Sv. Ivanu v Trstu.

«Edinost» je pospremila to častno obletnico z uvodnim člankom, v katerem pravi med drugim: «Današnje razmere ne dovoljujejo, da bi proslavili to zares pomembno obletnico tržaških in vseh julijskih Slovanov tako, kakor bi zaslužila. Proslava se bo vršila v naših srcih in v naših mislih, ki naj bodo jutri pri slehernem zavednem Slovanu obrnjene napram tej organizaciji, ki je edina pristna in vesoljna predstaviteljica našega ljudstva pod Italijo. Vsak Slovan Italije bo proslavil najsvečaneje in obenem najčastnejše ta dan s tem, da se s hvaležnostjo spomni vseh onih zaslužnih voditeljev in borcev, ki so od leta 1874. do danes vodili to našo organizacijo in s tem tržaške Slovane. Od svoje ustanovitve do danes

je imelo politično društvo «Edinost» v Trstu šest predsednikov: dr. Bizjak, Ivan Nabergoj, prof. Matko Mandić, Ivan Goriup, dr. Otakar Rybař in sedanj naš predsednik in poslanec dr. Josip Wilfan. Vsako izmed teh imen pomeni posebno dobo neustrašnih bojev in večkrat tudi sijajnih zmag slovenske misli na tem ozemlju.»

«Edinost» se spominja s hvaležnostjo vseh onih, ki so dne 3. avgusta 1919. doprinesli k temu, da so vsi Slovani v Italiji strmili v enotno politično organizacijo «Edinost» in z obžalovanjem ugotavljajo, da se je pozneje našla med nami skupina, ki je začela propovedovati, da je naša rešitev ne v edinosti in ljubezni temveč v cepitvi in medsebojni borbi ter zaključuje tako-le:

«Politično društvo «Edinost» je predvsem in v prvi vrsti slovansko. Izključuje iz svojega programa vsako borbo med svetovnimi naziranj, med verami in socialnimi razredi, proglašajoč za svoje geslo mir, edinost in ljubezen. Kakor pred petdesetimi

PODLISTEK

Rabindranath Tagore (F. Bevk):

Otrok

II.

Rajharan se je vrnil v svojo rodno vas. Do tedaj ni dobil nobenega sina, in ni bilo upanja, da bi se mu kateri narodil. Toda zgodilo se je, da mu je pred pratekom enega leta žena porodila sina in umrla.

Neznanska boleš se je polotila njegovega srca ob pogledu na novorojenčka. V globini njegove duše je tičal zli sum, da se je urinil kot usiljenec na mesto malega gospoda. Mislił je, da bi bila težka žalitev, da bi bil srečen s svojim edinim sinom po tem, kar se je zgodilo z malim detvom njegovega gospoda. Resnično, če bi ne bila stopila njegova obdovela sestra na mesto umrle matere, bi novorojenček ne bil živel dolgo.

Toda polagoma se je izvršila sprememba v Rajharanovem srcu. Nekaj čudovitega se je zgodilo. Novi otrok se

je pričel pogumno plaziti po tleh in plezati čez prag. Njegov glas, zvok njegovega smaha in joka, njegove kretnje so spominjale na malega gospoda. Pogostoma, ko je poslušal Rajharan njegov krik, mu je pričelo srce divje biti, in zdelo se mu je, ko da kriči njegov nekdanji mladi gospod nekje v nepoznani deželi smrti, ker je izgubil svojega Kana.

Fajna (to je bilo ime, ki ga je dala Rajharanova sestra novorojenčku) je pričel kmalu govoriti. Učil se je izgovarjati papa in mama in v svojem otroškem tonu. Ko je Rajharan zaslišal te zaupne glasove, mu je bila skrivnost jasna takoj. Mladi gospod se ni mogel ločiti od svojega Kana, zato se je povrnil v njegovo lastno hišo.

Dokazi za to so bili za Rajharana jasni kot bali dan.

Prvič: Mali otrok se je rodil takoj po smrti njegovega mladega gospoda.

Drugič: Rajharanova žena si ni mogla nikoli pridobiti toliko zaslug, da bi v svoji priletnosti porodila sina.

Tretjič: Novi otrok beži z zibajočimi kretinjami in kriči papa in mama. Vsi znaki kažejo, da bo ta otrok bodoči sodnik.

Tu se je spomnil Rajharan na obdoližitev matere. «Ah,» si je dejal iznenaden, «materino srce je imelo prav. Ona je vedela, da je bil otrok ukraden.» Ko je prišel do tega zaključka, je bil ves prevzet kesa nad svojo prejšnjo malomarnostjo. Z dušo in telesom se je posvetil novemu otroku in mu je bil najpožrtvovalnejši varuh. Prišel ga je oblačiti, ko da je sin kakega bogatina. Kupil mu je voziček, atlasovo obleko in z zlatom vezeno kapo. Stopil je okras svoje mrtve žene in mu je napravil iz njega zlate obročke krog rok in nog. Ni pustil, da bi se bil otrok igral s katerimkoli iz sosesčine in je čuval nad njim po dnevi in po noči. Ko je otrok zrastle v dečka, je bil tako raznežen in razvajan in je hodil tako opravljen, da so ga vaški otroci klicali za «Njegova milost» in so se norčevali iz njega.

Končno je prišel za dečka čas, ko je bilo treba hoditi v šolo. Rajharan je prodal svoj mal kos zemlje in se je preselil v Kalkuto. Tam je dobil po velikem trudu mesto služabnika in je poslal Fajna v šolo. Ni štedil truda, da mu je priskrbel najboljšo vzgojo, najlepše obleke in najizbornejšo hrano. Med tem je on živel samo ob perišču riža, in je govoril tiho sam pri sebi: «Ah, moj mladi

gospod, moj ljubi mladi gospod, ti si me ljubil tako zelo, da si se povrnil v mojo hišo. Ti ne smeš trpeti pomanjkanja.»

Dvanajst let je preteklo na ta način. Deček je znal dobro pisati in brati. Bil je vesel in zdrav. Posebno skrb je posvečal svoji zunanosti in je z veliko skrbnostjo negoval svoje lase. Bil je zapravljiv, ljubil je razkošje in je izdajal denar, kot mu je poželelo srce. Njegovo razmerje do Rajharana ni bilo kot razmerje do očeta, ki se je, dasi očetovski v svoji ljubezni, obnašal proti sinu vendarle kakor sluga. Drug pogršek je bil, da je Rajharan pred vsemi zatajil, da je on njegov oče.

Gojenci zavoda, v katerem se je Fajna šolal, so se zelo norčevali iz Rajharanovih podeželski navad, in priznati moram, da jim je za hrbtom svojega očeta pomagal tudi Fajna pri njih šalnih. Toda v globini svojega srca so ljubili vsi gojenci dobrodušnega in nežnega starega moža, in tudi Fajna ga je zelo ljubil. Toda, kot rečeno, ljubil ga ni kot očeta.

Rajharan je postajal starejši in starejši in njegov gospodar je bil neprestano nezadovoljen z njim radi nepopolnega izvrševanja službe. Radi otroka se je bil izčrpal popolnoma, postal je telesno šibek in nezmožen za delo. Pozabljal je

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

IZ GORICE.

Zopet zaplemba.

Včeraj je bil zopet zaplenjen goriški «Lisonzo», na ukaz goriškega podprefekta. Isti list je bil prejšnji teden tudi zaplenjen in sicer na ukaz videmskega prefekta. Pred poldrugim mesecem se je ta list sam zaplenil. Prva stran je bila prazna, na drugi strani pa je bilo naznanjeno, da je ta «samozaplemba» bila izvršena po lastni volji uredništva, ker niso marali priobčiti nekaterih člankov. Sedaj jim je to delo olajšano, ker ga je prevzela prefektura, oziroma podprefektura.

Poljske miši.

Na poljih goriške okolice se je pojavilo mnogo poljskih miši, ki delajo mnogo škode. Radi tega naznanja potovalni urad za poljedelstvo, da je boj proti tem škodljivcem po zakonu obvezen. Potrebni trup za te škodljive glodavce in tozadavne informacije se dobe v uradu, via Trieste št. 43.

Naznanilo!

Vsi oni vojaški vpoklicanci, ki so v času vojne oddali svojo civilno obleko, v vojaška skladišča in niso dobili dotičnih nazaj, naj to javijo na magistratu, v anagrafičnem uradu. Gre se za odškodnino za izgubljeno obleko, ki pa ne bo najbrž tako hitro izplačana.

IZ PODGORE.

Ne mislite g. urednik, da vam bom pisal o našem društvenem življenju, za katero se briga le mala peščica pametnih ljudi. Naše kulturno delovanje se večinoma pretaka po gostilnah. Dela je pri nas še precej in ga bo še več, ko se razširi Brunerjeva tvornica. Naši možje in fantje pridno delajo in tudi zaslužijo, pa tudi gostilni ne propadajo. Da ni težko najti gostilne tudi v temi, o tem sta vedela že davno dva naša gostilničarja, ki sta pa šele sedaj prišla na misel, da bi opustila običajno žarnico pred lokalom. Po prizadevanju karabinerjev bodo morale spet žarnice goreti, da se ne bodo pijanci preveč spotikalali. Po prizadevanju karabinerjev se je vršilo pri nas tudi več preiskav. Iščemo se večinoma komunistične ideje, ki se izražajo v obliki orožja, brošur itd.

V tovarni je popravljaj nek električno napravo z visoko napetostjo 38letni Angel Čeket. V hipu se je močno zabliškalo in tok ga je nevarno opeknel po glavi in rokah, nato je bil odpeljan v bolnišnico.

IZ STORIJ.

Kmetško izobraž. društvo «Štorje» v prizori v nedeljo, dne 8. februarja, v prostorih g. Bratuža Finžgarjevo dramo v 3 dejanjih «Razvalina življenja». Začetek ob 3. uri popoldne. Med sporedom in po igri igra tamburaško društvo «Zarja» iz Bazovice. K čim večji udeležbi uljudno vabi — Odbor.

IZ GORENJE VASI, pri Kanalu.

Ko je šel 15letni Franc Golobič iz Gorenje vasi po polju, je zadel z ного v ročno granato, skrito pod šopom trave. Granata se je razpočila in ga hudo poškodovala, zlasti po spodnjem životu. Kmalu se je pojavil avto «Zelenega križa», ki je prepeljal nesrečnega fanta v goriško bolnišnico. V zadnjih «Novicah» smo čitali o slinči nesreči, ki se je dogodila v Grgarju, sedaj je obiskala pa našo vas in tako pojde žalobog, po vrsti, doktor bo še kaj streljiva po poljih.

III.

Rajharan se je odločil naglo, pustil službo kot služabnik, zapustil sinu nekaj denarja in dejal: «Grem v svojo domačo vas, kjer moram opraviti par opravkov in se kmalu zopet povrnem.»

Napotil se je takoj v Baraset, kjer je bil Anukul za sodnika. Anukulova žena je bila še vedno potrta od žalosti. Nobenega drugega otroka več ni bila rodila.

Nekoga dne je počival Anukul po dolgem in trudapolnem dnevu. Njegova žena je bila ravno kupila za zelo visoko ceno od nekega berača zelišče, o katerem so dejali, da skriva rojstvo novega otroka. V tem so zaslišali pozdravljajoči glas na dvorišču. Anukul je šel ven, da bi videl kdo je. Bil je Rajharan. Anukul je bil ganjen, ko je zagledal svojega starega slugo.

IZ PODBRDA.

Strašna smrt.

Pri nas se je dogodila smrtna nesreča, ki jo je zakrivil demon-alkohol. V ponedeljek zjutraj je 23-letni Nikolaj Dakskobler iz Porezna doma, taval pijan po železniški progi. Kmalu pa ga je vrglo vino tako, da je obležal na tiru in zapljal. V spanju pa ga je dohitela črna smrt, ki se je pripeljala na vlak št. 4343. Kolesa so šla preko njega in ga razmesarila. Delavci, ki so šli takrat na delo, so našli njegovo truplo, ki je bilo razrezano na dva dela. Pač žalostne posledice alkoholizma! Pri nas ni mnogo dela ali nekaj ga je vendar, da lahko marsikateri preživi z bomo plačo svojo družino in sebe. Malo je pa pametnih, ki mislijo na slabe čase. Če bi prihranili tisti tako težko prisluhni denar, ki ga zapravijo v gostilni, bi se marsikateremu bolje godilo. V gostilni se kvari naša mladina telesno in duševno in ne vidi tistih, ki ji nudijo zdravo zabavo in kulturno izobrazbo v naših društvih.

IZ OREHKA.

V naši vasi se je nabralo za refeckijo zasebne šole pri Sv. Jakobu: Celkar h. št. 23. — 20 kg. krompirja; Bizjak št. 17 15 kg. krompirja; Mihelič št. 14. 20 kg krompirja in 3 kg. fižola; Ogrizek 69 — 15 kg krompirja; Bizjak št. 19 — 75 kg krompirja; Kenič št. 18 — 20 kg krompirja; Sever št. 13 — 10 kg krompirja; Kenič št. 24 — 40 kg krompirja in 12 kg fižola Cančula št. 10 — 10 kg krompirja; Jankovič št. 8 — 40 kg krompirja, Gril št. 6 — 12 kg krompirja in 15 kg repe; Bergoč št. 4 — 24 kg krompirja in 15 kg repe; Blazič št. 5 — 20 kg krompirja; Znidarski št. 3 — 30 kg krompirja in 30 kg repe; Kenič št. 2 — 20 kg krompirja; Srebotnjak št. 54 — 60 kg krompirja in 60 kg repe in kolerabe; Kenič št. 48 — 20 kg krompirja in 10 kg repe; Premru št. 47 — 1 Lit.; Blazič št. 49 — 35 kg krompirja; Umek št. 50 — 20 kg krompirja; Dekleval št. 72 — 10 kg krompirja; Biasizza št. — 30 kg krompirja; Karbič št. 59 — 5 Lit.; Gril št. 67 — 10 kg. repe in 30 kg krompirja; Blazič št. 7 — 10 kg krompirja; Kenič št. 53 — 3 kg. fižola; Urbas št. 46 — 1 kg fižola; Žitko 39 — 1 kg fižola in 6 kg krompirja; Sajovec št. 56 — 1 Lit.; Blazič 43 — 10 kg krompirja; Srebotnjak št. 42 — 12 kg krompirja; Slavec št. 60 — 5 kg fižola; Slavec Luka št. 45 — 2 Lit.; Ipavec št. 40 — 40 kg krompirja in 5 kg kolerabe; Boštjančič št. 61 — 15 kg krompirja in 3 kg fižola; Spetič št. 37 — 50 kg krompirja; Glažar št. 38 — 30 kg. repe; Pavlovič št. 52 — 25 kg krompirja in 6 kg fižola; Srebotnjak št. 73 — 10 kg. krompirja in 1 kg fižola; Sever 74 — 1 Lit.; Bone št. 37 2 Lit.; Avsec št. 35 — 10 kg krompirja; Stegel št. 32 — 40 kg krompirja; Seme št. 31 — 15 kg krompirja; Sever št. 30 — 2 Lit.; Blazič št. 11 — 40 kg krompirja; Ogrizek št. 16 — 6 kg repe in 6 kg krompirja; Premru št. 21 — 55 kg krompirja; Križaj št. 27 — 55 kg krompirja; Križaj št. 29 — 10 kg krompirja in 20 kg repe; Dolenc, graščak št. 1 — 60 kg krompirja; Pavšič št. 41 — 4 kg fižola; Slavec št. 45 — 10 kg krompirja. Prisrčna hvala vsem!

IZ SLAVINE.

Tudi pri nas smo se spomnili s skromnimi prispevki naše slovenske šole pri Sv. Jakobu v Trstu. — Darovali so za

refekcijo: Vadnal št. 51 — 10 kg krompirja; Sabec št. 50 — 10 kg krompirja in 2 kg fižola; Gorup št. 49 — 8 kg krompirja; Žigman št. 75 — 1 kg fižola in 1 kg krompirja; Šorc št. 70 — 10 kg krompirja; Smrdel št. 67 — 1 in pol kg fižola; Abram št. 46 — 12 kg krompirja; Kalister št. 45 — 8 kg krompirja; Ambrož št. 44 — 25 kg krompirja in 3 zelate glave; Brus št. 43 — 4 kg krompirja; Sabec št. 42 — 20 kg krompirja in 1 in pol kg fižola; Boštjančič št. 41 — 2 kg fižola; Juk št. 58 — 1 kg fižola in 2 kg krompirja; Žitko št. 60 — 2 kg fižola in 2 kg krompirja; Zitko št. 60 — 2 kg fižola; Šorc št. 73 — 5 kg krompirja; Konel 39 — 1 in pol kg fižola; Devet št. 38 — 8 kg krompirja; Penko št. 37 — 20 kg krompirja; Bele št. 34 — 20 kg krompirja; Zorman št. 61 — 1 kg fižola; Vadnal št. 33 2 kg krompirja; Skvarča št. 27 — 5 kg krompirja; Stefančič št. 56 — 15 kg repe; Novak št. 25 — 5 kg repe; Klemen 24 — 1 liter fižola; Lojza št. 22 — 1 L; Fičur št. 28 — 2 kg fižola; Glažar št. 29 — 6 kg krompirja; Šebec št. 57 — 10 kg krompirja; Figar št. 18 — 12 kg krompirja in 8 kg repe; Bižaj št. 16 — 12 kg krompirja; Maver št. 15 — 8 kg krompirja in 1 in pol kg fižola; Bizjak št. 68 5 L; Žigman št. 14 — 10 kg krompirja in kg repe; Bekar št. 13 — 8 kg krompirja in 8 kg repe; Boštjančič št. 10 — pol kg fižola; Bole št. 9 — 1 in pol kg fižola; Černač št. 8 — 20 kg krompirja; Boštjančič št. 7 — 7 kg krompirja; Kalister št. 5 — 2 kg fižola; Valencič št. 4 — 6 kg krompirja; Ambrožič št. 6 — 55 kg krompirja.

IZ MATENJEVASI.

Za slov. šolo pri Sv. Jakobu v Trstu so darovali:

Doleš 30 kg krompirja; Debec 20 kg krompirja in 40 kg repe in korenja; Hrvatini št. 41 — 40 kg krompirja; Milharšič št. 1 — 10 kg krompirja in 8 kg repe; Žitko št. 2 Lit. 20.—; Černač št. 4 — 20 kg krompirja in 3 kg kolerabe; Vadnal št. 5 — 35 kg krompirja; Gorup št. 6 — 40 kg krompirja in 2 kg kolerabe; Vadnal št. 7 — 12 kg krompirja, 2 kg fižola in 10 kg kolerabe; Penko št. 8 — 15 kg krompirja in 12 kg repe; Milharšič št. 28 — 20 kg krompirja in 3 kg fižola; Ženo št. 44 — 25 kg krompirja in 1 in pol kg fižola; Malnaršič št. 9 — 6 kg krompirja; Gorup št. 11 — 12 kg krompirja; Hrvatini 18 kg krompirja in 3 kg fižola; Vadnal št. 13 — 8 kg krompirja; Žitko št. 15 — 20 kg krompirja; Tomazič št. 16 — 10 L; Vadnal št. 31 — 7 kg fižola in 10 kg krompirja; Malnaršič št. 43 — 12 kg krompirja; Krnel št. 19 — 10 kg krompirja; Antonijaš št. 20 — 25 kg repe; Milharšič št. 22 — 18 kg krompirja; Oražem št. 26 — 10 kg krompirja; Milharšič št. 27 — 12 kg krompirja; Vasovič 15 kg krompirja; Jakopin 6 kg repe; Milharšič Pavel 10 L in 400 kg drv.

IZ KOZINE.

V nedeljo, dne 8. t. m., priradi društvo «Venec» na Kozini v prostorih hšt. 4 predpusno veselico s petjem, igro in plesom. Začetek točno ob 3 popoldne Kar nam niso nekatera izmed šestih nastopajočih društev do sedaj še poslala naslova izbrane pesmi, nam ni mogoče za danes podati natančnejšega sporeda.

IZ DEKANOV.

Kakor smo že poročali, priredi «Mladinsko društvo Dekani» v Dekanih zabavni večer in sicer v nedeljo, 8. t. m. v dvorani g. župana Ivana Grizona. Pričetek točno ob 4. uri popoldne. Na sporedu so 4 šaljivi prizori, nekaj kupletov,

deklamacije, petje šaljiva pošta itd. Vstop dovoljen samo proti vabilu. Na prošajo se vsi tisti, kateri so dobili vabila, da pripeljejo tudi svoje prijatelje seboj. Kdor po pomoti ni prejel vabila, naj se zglesi v dvorani, in sicer do 3. ure popoldne.

Preskrbljeno bo tudi za dober prigrizek in dobro kapljico. Nasvidenje v nedeljo! — Dekančan.

IZ KUBEDA.

V naši cerkvi ni več ne zvonjenja, ne orgljanja, ne petja, za katero je nekoč skrbel «Skala», ki je vključ trdnemu imenu — razpadla. Zvonik je razkrit, društva ni več, orglje so pokvarjene. Ne bo drugega, kakor da vzamemo vsak po eno piščal v usta in da zapiskamo po svoje. Možje in fantje, kaj bi se ne dalo tu kaj ukreniti?

IZ SMOKVICE.

Naša vas je majhna in več kot en kilometer daleč od ceste, ki pelje iz Divače v Buzet, tako da malo kdo ve za nas. Posebno občutimo veliko oddaljenost od občine, sodišča in od orožniške postaje. To je vsa v Buzetu, od nas do Buzeta pa je 3 ure hoda — tja in še 3 nazaj. V teh sedanjih časih se včasih še veselimo tolike oddaljenosti: vsaj imamo mir in nas nihče ne nadleguje in preiskuje. Odpadnika v bližini nimamo nobenega, tako da smo v tem oziru lahko zadovoljni. Življenja pa je trdo. Vina imamo še starega, letos smo ga tudi nekaj pridelali — hvala Bogu — toda kupcev ni dosti. Kupci bi lahko pri nas dobili poceni izvrstno vino.

IZ LOKE.

Požar in — kosir.

Danes, dne 2. februarja, smo imeli požar v naši vasi. Gorelo je dvema gospodarjema seno in v dveh hlevih. Pogorelca sta Primožič Andrej in Rodela Jožef, oba iz Loke. Zgorelo je obzema precej sena, katerega niso mogli tako hitro rešiti ljudje. Sreča da je bilo ob 3 popoldne, ki so bili vsi ljudje večinoma doma. Če bi bilo to ponoči, bi se ogenj še bolj razširil.

Predzadnjo nedeljo so aretirali karabinerji Antona Ogrina iz Loke. Vzrok je ta: pokladal je živini turščino slamo, katero je rezal z krivcem ali kosirjem. Po končanem delu je pozabil kosir odložiti in ga je vtaknil za pas ter tako šel v gostilno na četrt vina. Medtem so prišli karabinerji, kateri so preiskali v gostilni vsa navzoča in so tako pri Ogrinu našli kosir. Ogrina so zvezali in odpeljali v kopsrke zapore, kjer sedi revež še danes.

Pretečeno sredo, to je 28. januarja, so aretirali tudi enega fanta iz naše vasi, radi karabine, katero je dobil od nekega drugega fanta iz Podpeča. Fanta iz naše vasi so vendar izpustili domov, drugi je pa zaprt. Fantje, bodite pametni, ne nosite, kar je prepovedano!

IZ TRUŠK pri Marezigah.

Pred tremi meseci je obsodila koprška sodnija 12 fantov, in sicer 10 fantov po 6 mesecev, 1 po sedem in 1 po 9 mesecev. V sodni dvorani so bili navzoči vsi glavni koprški fašisti.

Obsojeni so napravili priziv na tržaško sodišče, katerega je priziv sprejela ter je večino obsojencev oprostila. Tisti, ki je v Kopru dobil 9 mesecev, je dobil v Trstu dva meseca, tisti ki je dobil v Kopru sedem mesecev, je dobil tučaj le 50 dni zapore.

Sodba se je vršila vsled pretepa na nekem plesu.

stvari, njegov razum je otopel. Njegov gospodar pa je zahteval, da se vsako delo dovrši brez pogrška in ni trpel opravičevanj. Denar, ki ga je prinesel s seboj od prodane zemlje, je bil izčrpan. Njegov sin pa je mrmral neprestano radi obleke in je zahteval več denarja.

Vprašal ga je to in ono in mu ponudil da lahko stopi pri njem v službo.

Rajharan se je zasmehljaj topo in je odgovoril: «Z mojo gospodarico bi rad govoril.»

Anukul je šel z Rajharanom v hišo, kjer ga gospodarica ni sprejela tako gorogo kot njegov stari gospod. Rajharan se ni zmenil zato, sklenil je roke in dejal: «Ni bila Padma, ki vam je ukradla otroka. Jaz sem ga bil ukradl.»

Anukul je vzkričnil: «Veliki Bog! Ha! Kaj! Kje je?»

Rajharan je odgovoril: «On je pri meni. Pojutranjem ga bom pripeljal.»

Bila je nedelja. Ta dan ni bilo dela v sodišču. Oba zakonska sta gledala na cesto in čakala od ranega jutra na Rajharanov prihod. Ob deseti uri je prišel in peljal Fajlno za roko.

Anukulova žena je vzela brez vsakterega vprašanja otroka v svoje naročje, smejala se je, jokala je, poljubila je njegove lase in čelo in strmela v njegov obraz z lačnimi in željnimi očmi. Mladenič je bil videti zelo krepek in zdrav in je bil oblečen kot sin odličnik starišev. Anukulovo srce je prekipevalo od obile sreče in cele plohe nežnosti nasproti sinu.

Vendar je vprašal sodnik, ki je bil v njem: «Ali imaš kaj dokazov za to?» Rajharan je dejal: «Kako je treba kaj dokazov za tako dejanje? Bog sam ve, da sem ukradel vajinega otroka in nihče drug na svetu.»

Ko je Anukul videl, kako željno se je mati oklenila dečka, je uvidel, kako brezuspešno je, vpraševati po dokazih. Bolj modro je bilo, verjeti. In končno, kje naj bi bil sicer dobil tako star mož, kot je bil Rajharan, takega otroka! In čemu naj bi ga zvesti služabnik osleparil kar tako za nič!

«Toda,» je pristavil strogo, «Rajharan, ti ne smeš ostati tu.»

«Kam naj grem, gospod?» je dejal Rajharan s pridušenim glasom in sklenil roki; «jaz sem star. Kdo bo starega moža sprejel v službo?»

Gospodarica je rekla: «Pusti ga, naj ostane. Mojemu otroku v veselje. Odpuščaj mu.»

Toda Anukulovo viteško mišljenje ni hotelo privoliti v to. «Ne,» je dejal, «ne morem mu odpustiti tega, kar je storil.»

Rajharan se je vrgel na tla in se oklenil Anukulovih nog. «Gospod,» je zavpil, «dovoli, da ostanem. Nisem bil jaz, ki je to storil. Bil je Bog.»

Anukulova vest je bila huje kot kdaj

zadeta, ko je Rajharan poizkusil, da bi odvalil krivdo na Boga.

«Ne,» je dejal, «tega ne morem dovoliti. Ne morem ti zaupati nikoli več. Ti si storil izdajstvo nad menoj.»

Rajharan se je dvignil in dejal: «Nisem bil jaz, ki je to storil.»

«Kdo je bil tedaj?» je vprašal Anukul. Rajharan je odgovoril: «Bila je moja usoda.»

Toda noben izobrazen človek ne more smatrati tako opravičilo za pravo. Anukul se ni vdal.

Ko je Fajlno videl, da je bogatega sodnika sin in ne Rajharanov, je bil sprva jezen, ko je pomislil, kako hudo je bil osleparjen. Ko pa je videl Rajharana v bridkosti, je dajal velikodušno svojemu očetu: «Oče, odpusti mu. Četudi ne puščiš, da bi živel pri nas, daj mu malo mesečno rento.»

Ko je Rajharan to slišal, ni dejal nobene besede več. Pogledal je zadnjikrat v obraz svojemu sinu; poklonil se je pred svojimi starimi gospodarji. Nato je šel ven in se je pomešal med nštevilno množico sveta.

Ob koncu meseca mu je poslal Anukul nekaj denarja v njegovo vas. Toda denar je prišel nazaj. Nikogar ni bilo tam z imenom Rajharan.

IZ MAREZIG

V petek, dne 23. m. m., smo pokopali dekle Marijo Sabadin iz vasi Sabadin. Preselila se je v večnost v najljepši dobi življenja. Revica si je nakopala bolezen na svoji dnevni poti z mlekom v Trst. Ko je šla lanijsko zimo nekega jutra kakor po navadi z mlekom v Trst, je morala prebresti vodo, ki se je bila naplavila pred Koprom. Ta pot je bila za njo usodopolna. Obolela je in je morala v bolnico v Trst, odkoder so jo v petek prepeljali na parah domov.

Pri Vangardu jo je čakalo veliko število ljudstva, fantje so dvignili krsto z voza in jo preložili v voz za v Marezige. Godba je medtem zaigrala par ganljivih žalostink. Na pokopališču, kamor so jo nesli domači fantje, je pokojnici zapel pevski zbor nagrobno, glasba pa ji je zaigrala žalostinko. Blaga pokojnica, počivaj v miru!

IZ HERPELJ.

Veselje za gospodinjo.

V Herpeljah št. 1 pri Dobrilovih imajo svinjo, ki je te dni zvalila kar 15 mladicev, ki so vsi zdravi in lepi. Taka svinja je pač veselje za gospodinjo, ki jo je redila!

IZ BAZOVICE.

V nedeljo, 8. t. m., ima Pogrebno podporno društvo radni občni zbor. Odbor pričakuje od strani Bazovcev veliko udeležbo. Dobrodošli tudi nečlani, ki se mislijo vpisati v to potrebno in koristno organizacijo. Društvo priskoči vsakemu članu v sili in nesreči blagohotno na pomoč s podporo.

Pridite in podpirajte našo društvo, da postane velika in močna organizacija.

Žetev jetike v številkah

Mnogo pišemo in mnogo govorimo o jetiki, vse po pravici. Saj je ta bolezen prava kuga današnje dobe. Kakor je v srednjem veku razsajala »črna kuga« ter morila milijone in milijone ljudi, tako divja danes jetika — »bela kuga«. Ne dela razlike med mestom in deželo, med stari in mladim, med siromakom in bogatinom. Spominja me na pripovedko o ženi smrti, katero je Tomaž zaprl v sod z vinom in jo izpustil šele po mnogih letih; žena smrt se je v sodu opila in izpuščena na beli dan je kosila vse vprek.

Razširjenost jetike nam pokažejo številke. Številke nam povedo n. pr. koliko ljudi umira za jetiko na leto v kakem kraju sploh ali pa na 10.000 prebivalcev, koliko smrti na jetiki pride na 100 slučajev smrti, koliko ljudi je bolanih na jetiki in tako dalje. Seveda niso po vseh deželah in državah številke iste ali enake, nekje so večje, drugje manjše, kar zavisi od najrazličnejših vplivov. Med temi vplivi je poglaviti: kulturna stopnja prebivalstva.

Ogledimo si razširjenost jetike po svetu:

Severna Amerika	94.205
Japonska	113.223
Norveška	5233
Škotska	9287
Anglija	53.120
Irski	9623
Belgija	9623
Nizozemska	9386
Švica	8233
Francija	86.113
Španija	31.389
Italija	59.764
Nemčija	147.360
Jugoslavija	60.000
Slovenija	3000

Gorenje številke so absolutno številke smrti na jetiki, to se pravi, povedo dejansko število smrtnih slučajev na jetiki v enem letu. Kolikor več ima država prebivalcev, toliko večje bi morale biti številke. Tako pa ni vedno, zakaj če bi preračunali umiranje na jetiki v razmerju s številom prebivalcev, bi našli veliko razliko.

Predvsem vidimo pojav, da je umiranje po mestih mnogo večje, kakor po deželi. To je treba tolmačiti prvič z dejstvom, da so v mestih bolnice, kjer išče mnogo bolnikov iz dežele pomoči, ko je že prepozno in kjer taki navadno umirajo. Drugič pa opravljajo po mestih mrtvogledniško službo zdravniki, ki so seveda bolj strogi v postavljanju vzroka smrti kakor pa lajški mrtvogledniki po deželi. Zato izgleda število v mestih umrlih na jetiki večje kot ono po deželi.

Določiti število bolnih na jetiki je težje, ker se o obolenju na jetiki ne vodijo nikaki uradni spiski, kakaj jetika, žal, še vedno ni podvržena uradni prijavi, kakor je to predpisano za druge mnogo manj nevarne in manj razširjene nalezljive bolezni. Po državah, kjer imajo že podrobno izpejlano organizacijo boja proti jetiki, so vpeljali tudi katastre na jetiki bolnih oseb ter našli, da pride na en slučaj smrti dvajset bolnikov.

Vzroka imamo torej dovolj, da mnogo pišemo in govorimo o jetiki. Vzroka bi imeli tudi dovolj, da bi še več pisali in govorili o jetiki.

(Po spisu dr. Iva Pirca v »Prerodu«).

Gospodarske novice

GLAVNA NAPAKA PRI ODSTAVLJANJU TELET

Največja hiba, ki jo delamo pri odstavljanju telet, je ta, da teleta prenašlo

odstavimo od mleka. V 14 dneh pa je teleta odstavljena. Do šestega tedna se napije teleta še pod kravo do sitega, po osmem tednu je pa odstavljeno in ločeno od krave. Ko je teleta šest tednov staro, dobi še po šest do osem litrov mleka na dan, čez 14 dni pa nič več. Ta nagli prehod je tako nenaraven in tako krut za mlado sesno žival, da nam mora po takem odstavljanju shujšati. Kakor je sesanje naraven način prvega življenja mladih živali, tako je naglo odstavljanje povsem protinaravno in protivno vsem načelom pametne vzreje. Teleta se mora z ozirom na ves ustroj in na ves razvoj želodca polagoma odvajati od mleka in ravno tako polagoma navajati na drugo navadno klajo, da se želodec zadostno razširi in da se zlasti vamp in devetogub zadostno usposoblja za prežvekovanje in dobro prebavo. Polagoma! Pri nas pa napravimo drzen skok, ki se mora maščevati in ki se tudi maščuje. Prej veselo in poskočno teleta postane, ko je odstavljeno, prava senca prejšnjega življenja. Mršavo in klavrno!

Prav ta vzrok je bil najbolj merodajen, da so se začeli Švicarji in drugi obračati

k napajanju telet.

Napajanje ima to poglavito prednost, da se teleta polagoma odvajajo od mleka, prav tako kakor pri govedih, ki živijo divje zunaj in naravi ali kakor pri zrebetih, ki se po malem in počasi odvajajo od materinega mleka. Po šest in več tednov traja to odvajanje! Napajanje telet od poroda naprej je sicer nekaj nenaravnega, toda ves način poznejšega odvajanja, oziroma odstavljanja, je veliko bolj naraven kakor pri sesanju. In to je v tem primeru najbolj merodajno.

Iz tega najbolj tehničnega razloga je veliko bolje, če teleta napajamo, kakor če jih pustimo sesati, ker je pri sesanju bolj počasno odstavljanje od matere iz praktičnih ozirov nemoženo, pri napajanju se dá pa poljubno izvajati. V Švici traja odvajanje telet od mleka najmanj 10 tednov. Do 12. tedna jih napajajo tako rekoč do sitega, šele potem jim začnejo mleko jemati in jemljejo ga tako počasi, da teleta skoraj ne čuti, kdaj je prišlo ob mleko. Na 14 dni mu odtegnejo po en liter mleka, tako da dobi na primer telčka, ki je namenjena za poznejšo molznico, čez 12 tednov namesto po šest litrov le še pet litrov, 14 dni pozneje samo po štiri litre, potem po tri litre itd. Na ta način se teleta po preteku desetih tednov odvajajo od mleka in navadi na drugo klajo, da samo ne ve, kdaj in kako. Ako bi pri nas vsaj polovico tega storili, pa bi se vsa reja obrnila na bolje.

Mršavost in hiranje odstavljenih telet mora tudi pri nas prenehati in prenehalo bo, čim bomo začeli teleta pametno odstavljati. Z napajanjem bomo največ dosegli, pri sesajočih teletih je pa treba, da jim še pozneje dajemo mleko, ko so že odstavljena od krave.

Odgovorni urednik: Janko Runtič.

Cene valut v Trstu dne 5. t. m.

100. — dinarjev . . . lir	38 60 do 38 90
100. — čehoslov. kron	70 25 . 71 30
100. — avstrij kron . .	0.0333 . 0.0345
100. — francos. frankov .	129.75 . 130.25
100. — švicar. frankov .	463 . 466—
1 — angleški funt . . .	114.90 . 115.15
1 — dolar	23.95 . 24.05

SPREJMEM takoj v službo slugo za hišno-poljska dela. Plača po dogovoru. Naslov pri upravnistvu »Novic«.

PRODAM odnosno zamenjam več vozov za rezo zmožna teleta. Naslov pri upravnistvu »Novic«.

GOSTILNA »TRE ROSE« via Geppa št. 10 toči vedno dobro znano belo in črno svetokrižno vino. Obenem razpolaga vedno z mrzlimi in gorkimi jedili. Za obisk se priporoča Janko Košuta.

Sadjarji pozor! Škarje, žagice cepilne nože znamke »Kunde«, cepilni vošek, anti-panessit prodaja JUST UŠAJ, agronom v Gorici, Via C. Favetti št. 6. :::

Velika zaloga vina, žganja in likerjev Jakob Perhauč

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias 6, Telef. 2-36

VEDNO V ZALOGI in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kranjski brinjevec in kranjski silivovec. **LASTNI IZDELKI:** šumeča vina, kakor šampanjec, šumeči istrski refošok »Lacrima Cristi« in druga. **SPECIALITETA:** jajčni konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi kakor tudi pristni malinovec in drugo

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona: 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice; Gorica, Brežica, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Melkovič, N. Sad, Ptuj, Srebrno, Spill
Centrala v Ljubljani
Delniška glavna in rezervni sklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% neto. Za odkaz vezanih vlog plača odstopke po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2 do 12:50 in od 14 1/2 do 16 ure.

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z »Diploma di gran premio«

TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvale cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In žel bo k »FORCESSINU«, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatinu — najboljše čevlje daja ...

Čevlji za delo L 48.—

Čevlji za delo L 48.—

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

LASTNA KNJIGOVEZNIKA.

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve italij. - slov., slov.-italijanskega in ital. - slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovije slovenske knjige.

IVAN KRŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine

Iz aluminija, steklovine, lesa, emalirane prsti itd. CENE NIZKE. TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

KAKRŠNOKOLI SLUŽBO (kot čuvaj, skladiščar ali podobno) išče invalid, zmožen slovensčine, italijansčine in namščine. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na upravnistvo »Novic«.

VDOVA s 4 letno deklico išče službo kot vratarica ali pa primerno mesto kot služkinja. Ponudbe na upravnistvo »Novic«.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši ulica Torre bianca št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru. Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in prazn. je urad zaprt
Telefon št. 25-47.

Spomnite se Šolskega društva!

Novo pogrebno podjetje

(NUOVA IMPRESA) - Trst, Corso V. E. III. 47 (pri trgu Goldoni)

Prevoz mrličev v tu- in inozemstvo. Vrš vsakorazredne pogrebe. Zaloga vseh mrtvaških predmetov (vsakovrstne krste, venci, sveče itd.) Nočna inspekcija v lastnih prostorih. Zaloga ul. Tesa 31, Tel. 14-02

Zahtevajte in prepračali se bode, da je

MILO-GODINA

NEPREKOSLJIVO

Izdeluje dobroznana domača tvrdka J. S. Godina, Trst Via Scoglio 316 Telefon št. 18-78